

Janine Meijer

Zou het nog bestaan, een dorp waar iedereen elkaar kent? Een dorp met een eigen bakkerij, een bloeiend verenigingsleven en een schoolje voor de kinderen? Zo'n dorp waar mensen hun hele leven blijven wonen, trouwen en kinderen krijgen die op hun beurt ook niet wegtrekken. Misschien dat zo'n dorp nog te vinden is op het Franse platteland. Maar in Vlaanderen is het een unicum. Veel van onze Vlaamse dorpen zijn opgeslokt door een fusieoperatie. Ze zijn samen met aanpalende dorpen opgegaan in één grotere gemeente. De bakker en de slager zijn ermee gestopt, omdat ze niet konden concurreren met de lage prijzen van de grote supermarkt die een paar kilometer verderop is gebouwd. De openbaar vervoersmaatschappij besliste uit besparingsoverwegingen om de busroute te verleggen en nu rijdt er hoogstens nog een belbus. Het plaatselijke bankfiliaal is gesloten en de vertrouwde bankbediende aan wie je alles kon vragen, werd overgeplaatst naar de grote stad.

'Veel dorpen kampen met een identiteitscrisis', zegt historicus en ruimtelijk planner Luc Joos. Joos is gespecialiseerd in dorpsontwikkeling en werkt bij Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen. 'Veel dorpen kunnen de gevolgen van een fusie maar moeilijk verteren. Er is in korte tijd veel veranderd. Inwoners van dorpen voelen zich verweesd. Dorpsbewoners vragen zich af hoe ze de eigenheid van het dorp kunnen bewaken en versterken nu ze gedwongen deel zijn gaan uitmaken van een groter geheel. Hoe zorg je ervoor dat niet alle aandacht naar de hoofdgemeente gaat, maar dat ook de deelgemeenten een aantal functies op zich nemen waarvoor zij beter geschikt zijn? Hoe kunnen ook de deelgemeenten een minimum aantal basisvoorzieningen behouden?'

Twee groepen

Het antwoord op die vraag is niet eenvoudig. Niet alleen de voorzieningen in dorpen zijn veranderd, ook de sociale cohesie is er minder sterk geworden doordat de samenstelling van het doorsnee Vlaams dorp vandaag heel anders is dan pakweg vijftig jaar geleden. Dorpen zijn niet langer homogene gemeenschappen, waar families al van generatie op generatie wonen. Ten gevolge van de verkaveling van braakliggende gronden zijn er ook heel wat nieuwkomers neergestreken. Die nieuwkomers hebben heel andere verwachtingen van het dorpsleven dan de autochtone bewoners. Ze kiezen voor ruimte, groen en rust. Meestal zijn ze niet erg actief in het traditionele verenigingsleven, zoals de plaatselijke duivenbond, de KVLV of andere organisaties van de Landelijke Beweging.

